

To små æg

- en replik

Jeg er naturligvis ked af, at Søren Schou i sin anmeldelse af min bog, »Det Postmoderne« (K&K 53), ikke får slået den mindste revne i sin forventningshorisont, men kun ser præcis hvad han på forhånd kunne forvente fra sådan en gammel fhv. leninist som mig. Jeg kan, ud fra hvad Søren Schou får ud af bogen, se, at den må være meget, meget dårligt skrevet. Når jeg derfor her føler mig nødsaget til at forsøge at rette det værste vås, er det naturligvis ikke for at polemisere mod den dygtige Schou. Skylden er ene og alene min (og har sikkert noget at gøre med min frygtelige fortid). Men af hensyn til debattens almindelige niveau vil jeg godt lige uddybe to punkter.

Schou spørger i sin anmeldelse, hvad det er »for en kernemetafysik, der f.eks. viser sig i en bid realistisk prosa som ;»En mand gik tur på gaden med sin hund»?«

Svaret er naturligvis: Ingen. På en eller anden måde er Schou kommet til at blande de litterære tekster og deres *fortolkning* sammen. Jeg beskriver i bogen, hvorledes litteraturvidenskaben (altså sådan én som Søren Schou) traditionelt har analyseret litteraturen ved at opfatte den som signifiant for et signifié, udtryk for et bagvedliggende indhold. I *den* bevægelse kan der ligge en kernemetafysik, navnlig hvis der samtidig ses bort fra teksten som singularitet. Det er selvfølgelig ikke »mimetisk digtning« som sådan, der er »uholdbar metafysik« (som Schou udtrykker det). Sætningen »En mand gik tur på gaden med sin hund« er ikke spor mere »mimetisk« end sætningen »Jeg tog mine krøller med mig i Tivoli« eller »Han elskede de tern hendes dunkende tanker blev ved med at efterlade på hans maveskind«. Nej, »metafysikken« ligger i konventionaliseringen »mimetisk«. Altså i Schous udsagn, ikke i mit. Når Schou citerer mig for at mene, at »den slette essentialisme ... viser sig allerede i tekstoverfladens henvisning til f.eks. hverdagsfænomener«, så er det fri fantasi fra Schous side. Det står ikke i min bog. Men jeg er som sagt ked af, at Schou har kunnet opfatte det sådan, for det er helt indlysende noget vås.

Det var det ene punkt. Det andet handler om Schous talrige bestemmelser af min bogs forholden sig til den magt- og kulturpolitiske virkelighed. Jeg kaldes »flanør«, »struds« (dvs. med hovedet i busken) og »desillusioneret« (selvom jeg til Schous udelte harme altså *skjuler* min skuffelse).

Problemet er, at Schou synes at mene, at jeg anser enhver form for indgribende handling for umulig, out, forsvundet. Igen: Jeg har i min bog forsøgt at vise en række skred, der tilsammen peger på, at en række »ærkereferenter« for »historien« som konkret mental konstruktion synes at være ved at miste deres troværdighed. Det betyder, at en række handlinger, fx »politiske« eller »litteraturteoretiske« på længere sigt vil måtte søge legitimering i *andre* diskurser end de hidtil »naturlige«. Eller måske stille hele legitimeringsproblemet op på en anden måde. Når jeg ikke i min bog positivt kan anvise hvilken anden måde, skyldes det den historiske situation, jeg selv mener at befinde mig i: På tærsklen, i udkanten.

Det er imidlertid ikke det samme som at sige, at intet vil kunne siges. Og det er slet ikke det samme som at sige, at man ikke kan eller vil forholde sig til konkrete overgreb på én selv eller andre, fx lort, forurening, krig eller karlitlofter. Jeg nævner faktisk i min bog *bevægelserne* som et af symptomerne på skredet i den traditionelle politikeropfattelse. I Vesttyskland vil »De Grønne« formodentlig gøre det umuligt at danne regering efter næste Forbundsdaysvalg, fordi de ikke *passer* ind i den politiske diskurs. Læg iøvrigt mærke til, hvordan disse bevægelser altid dannes *mod* dette eller hint - på en måde, som opfattes som politisk 'uartikuleret'. Spørg fx en VS'er, hvad han mener om »De Grønne« herhjemme!

Men at *denne* konstruktion »historie«, *denne* forestilling om magtens strukturer, at den mister sin troværdighed betyder naturligvis ikke, hverken at »historien« går »ud« (som Zerlang i samme nummer synes at tro, at nogen mener), eller at den eksisterende magt ophører med at udøve denne magt, fx til vold, undertrykkelse, udbytning og andet smukt. Men synliggørelsen af den gældende mentale konstruktions begrænsninger åbner måske mulighed for nogle nye strategier? Som måske tilmed kan vise sig helt anderledes subversive end de gamle, der jo bestandig fandt modstanden alt for parat, fordi parterne så at sige var to alen ud af samme stykke, komplementære udslag af samme helhedskonstruktion?

Måske er oprøret slet ikke »kvalt«, som Schou ellers skriver igen og igen. Måske er det bare Schou, der ikke rigtig kan få øje på det, fordi det er begyndt at tale et andet sprog end det Schou har lært, at ordentlige oprør skal tale?

I samme nummer citerer Jens F. Jensen i sin fremragende og fint skrevne artikel Umberto Eco for den sublime plathed: »Om postmodernismen er næsten alt allerede sagt fra begyndelsen«. Ja, selvfølgelig. Men, kunne man have lyst til at spørge den historieglade Schou, hvordan sagt, hvordan og hvorhenne? Eller (undskyld Eco) for at klippe det helt ud i karton: Hvordan *hørt*? Musik eller øre, høre eller æg?